

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Fabrikalardan makine sesinden

önce İşçinin Sesi gelecek!

Yıl:16, Sayı:390

Karşı-devrim

yanıtını bulacaktır

12 Mart 1990

*Emperyalizmin kaçınılmaz doğası bir kez daha sergilendi,
Gorbaçov çizgisi-karşı-devrim düzeyine "yükseldi"*

Romanya'da karşı-devrim

- V -

Bu sayımızda, Mercan Köklü yoldaşın hazırladığı
verisel döküm ve değerlendirme yazısının
beşinci ve son bölümünü yayınlıyoruz.

Romanya karşı-devriminin geçtiğimiz iki ayı, çeşitli açılardan öğretici oldu. Karşı-devrimin (tıpkı devrimde olduğu gibi), kendi mantıksal sonucuna ulaşmaya çabaladığını sergiledi. *Hege-monya* sorununun karşı-devrimde de canalcı önem taşıdığını ortaya koydu. Bu, karşı-devrimin kendi denetiminde, ve halkı "alıştırma alıştırma" sürdürülmesini isteyen Gorbaçovçu ekip- le (Ulusal Selamet Cephesi), "komünistlerin"(!) de erkten uzaklaştırılmasını, katıksız burjuva erkinin kurulmasını, tarım ve endüstride hızla özel mülkiyete geçilmesini isteyen Batıcılar (Ulusal Köylü Partisi-UKP, Ulusal Liberal Parti-ULP, Sosyal Demokratlar) arasında kopan kavgada çok güzel yansıdı.

Gelişmeler bir başka durumu da ortaya koydu. Gerek Gorbaçovçular gerek Batıcılar olsun tüm karşı-devrim güçleri dar ve zayıf bir toplumsal tabana oturmakta, ancak uluslararası konjonktürün karşı-devrimci rüzgarlarına, İngiltere, Fransa, SSCB gibi ülkelerin gücüne dayanarak ayakta durabilmektedirler. Hâlâ RKP'nin damgasını taşıyan devlet örgütünde, endüstride karşı-devrime bir direnç vardır. İşçi sınıfı karşı-devrimi kabullenmemiştir, RKP ise "ölmüş bitmiş" değildir.

Karşı-devrimciler arası it dalaşı

Karşı-devrimin ilk sonucu Çavuşesku yoldaşların katli, yüzlerce komünistin öldürülmesi, binlercesinin zindana atılması, işçi sınıfının erkten uzaklaştırılması ve Ulusal Selamet Cephesi (USC) adlı örgütün erke el koyması oldu. Devletin sosyalist niteliğini anlatan bayrak, marş vb. semboller anında değiştirildi. RKP yasaklandı, illegale zorlandı. Çok sayıda burjuva karşı-devrimci parti legale çıktı. Sürgünde yaşayan kralcılar piyasaya doluştular.

USC içine yuvalanmış Gorbaçovçular, erkin kilit noktalarına oturup eften püften sorumlulukları Batıcılara vererek, hem denetimi ellerinde tutmayı hem de USC içine hapsettikleri Batıcıları "kullanmayı" tasarlıyorlardı. Ancak, sahip oldukları destek, devletin sivil-asker yapısı içinde darbe amacıyla örgütledikleri kilit kimseler dışında, bazı RKP döneçlerini ve bir kısım entellektüeli aşmıyordu. Bu

önemli zaafları, onları başlangıçta, eski yönetime yaptıkları bütün suçlamalarda RKP adını geri çekmek, saldırıları Çavuşesku yoldaşa ve güvenlik örgütü Sekuritate'ye yönelmek zorunda bıraktı. USC'nin, RKP tabanının ve işçi sınıfının desteğine gereksinimi büyüktü. RKP'nin "kongre" toplaması, Çavuşesku yanlılarını "temizleyip", yeni bir kimlik ve Gorbaçovçu yönetimle sahneye çıkmasının sağlayacağı üstünlük büyük olacaktı.

Batıcılar, kısa sürede bu durumun farkına vardılar. Bir yandan, oluşturulan geçici karşı-devrim hükümetinde "komünistler"(!), Sekuritate ajanlarının, Çavuşesku'nun adamlarının

olduğunu söyleyip, USC'yi gözden düşürme kampanyasına, anti-komünist sokak gösterilerine, linçlere, ordu içinde örgütlenme çalışmalarına hız verdiler. USC'nin radyo-TV ve basında egemenliğine, seçimlerin nisan ayında yapılması kararına karşı çıktılar. USC'nin "geçici yönetim" olarak görevinin, yalnızca ülkeyi seçimlere hazırlamak ve ondan sonra sahneden çekilmek olduğunu vurguladılar. Bir yandan da, karşı-devrimin patentinin kendilerinde olduğunu ileri sürerek, yeni legale çıkan UKP, ULP gibi burjuva partilerin Cephe'ye alınmasını ve kendilerine yönetimden daha büyük pay almasını istediler.

Batıcıların bir başka ivedi istemi de, tarım ve endüstride hızla özel mülkiyete geçilmesi, kollektif çiftlik arazilerinin, sosyalizm öncesindeki "eski" sahiplerine "geri verilmesi"ydi. Bu, hem karşı-devrimin katıksız burjuva erkinin oluşturulması, hem de kendi zayıf tabanlarının güçlendirilmesi için önemliydi. Temeşvar'da Macar azınlığın tepkilerini kullanan Batıcıların gücü, öteki kentlerde bir kısım Batıcı entellektüelle çeşitli öğrenci kesimlerinden, kiliseden ibaretti.

Batılı ülkeler, hem Gorbaçovçuların hem de kendi yandaşlarının bu zayıflığını görüp önlem geliştirmekte gecikmediler. "Halk ayaklanması"-nın(!) ardında iyi örgütlenmiş Gorbaçovçu bir darbenin olduğu, çeşitli "komünist"lerin(!) hâlâ yönetim görevlerinde olduğu yolunda açıklamalar birbirini izledi, listeler yayınlandı. Doina Cornea gibi Batıcı liderleri "işçi dostu"(!) gibi tanıtan propaganda vb. yoğunlaştırıldı. Bu arada, örneğin Temeşvar'da Batıcılar, karşı-devrimden sonra kurulan ve Ulusal Selamet Cephesi'ne bağlanan yerel komitedeki Gorbaçovçuları tasfiye ettiler. Sokak gösterileri hızlandı.

12 Ocak'ta yapılan ve USC'nin Batıcı yöneticisi Dumitru Mazilu'nun göstericilere slogan attığı ilk büyük Batıcı anti-komünist gösteri, Gorbaçovçuları kötü yakaladı. USC yöneticileri, istifalarını isteyen göstericilerin basıncı altında önemli ödünler verdiler. Çavuşesku'ları ve yüzlerce komünisti öldürdükten sonra "kaldırdıkları" ölüm cezasının yeniden getirilmesi için referandumu gitmeyi kabul ettiler, RKP'yi resmen yasadışı ilan ettiler. Kendi tasarılarının altını oyan bu siyasal gafı daha sonra düzeltmek istedilerse de, artık çok geç olmuştu. Batıcılar Gorbaçovçuları bütün zayıflık ve korkaklıkları içinde görmüşlerdi. Anti-komünist gösteriler 12 Ocak olaylarından sonra hızlandı.

Gorbaçovçular, içinde buldukları kötü durumdan kurtulmak amacıyla, bir yandan yeni karamameler çıkararak kent merkezindeki gösterileri izne bağladılar. Temeşvar örneğindeki gibi, USC'nin yerel örgütlerindeki Batıcıları ordu temsilcileriyle değiştirdiler. Bu "örgütsel" önlemlerin yanı sıra, bir yandan da üretim araçlarında özel mülkiyete geçilmesine ilişkin planlarını açıkladılar. Bazı

Karşı-devrimci Gorbaçovçuların son eylemi, Bükreş'teki Lenin heykelinin yıktırılması oldu.

RKP ve Sekuritate üyelerinin mahkemeye çıkarılacağını açıkladılar. Eğitimde sosyalizmi anımsatan ne varsa kaldırdılar. Din propagandasını, dinsel gösterileri serbest bıraktılar. Kiliselerin anti-komünist faaliyetleri legalleştirildi.

Başta gelir gelmez, Çavuşesku döneminde uygulanan "sosyalizm için yılda 6 gün, ücretsiz, gönüllü çalışma"yı (Ekim Devrimi'nden bu yana sosyalizmin bir geleneği haline gelmiş olan subbotnikleri) kaldırmış olan USC yönetimi, zaten Bükreş dışına fazla ilerlememiş olan "tarımsal-endüstri kompleksleri oluşturulması projesi"ni, Çavuşesku döneminde başlatılan büyük çaplı inşaatları, (örneğin Bükreş-Tuna kanalı çalışmalarını) durdurduğunu ve enerji yutan kimya-metalurji fabrikalarının faaliyetinin durdurulacağını da açıkladı.

Bu arada, bir kararnameyle, 2 milyon hektar kollektif çiftlik arazisinin köylülere özel mülk olarak dağıtılması kararlaştırıldı. Başbakan yardımcısı Mihail Draganescu, merkezi planlamanın kaldırılacağı, "serbest pazar ekonomisi"nin mekanizmalarının getirileceği, "geleneksel Romen yaşamı olan (özel-İ.S.) tarıma dönüleceği" ve yüksek teknoloji endüstrilerin tercih edileceği sözünü verdi.

İşçilerin ürkütücü gösterisi

Bunlar, karşı-devrimin katıksız burjuva erkine doğru "ilerlemesini" hızlandırmaktan ve sınıf mücadelesini kızdırmaktan öte işe yaramadı. USC'nin kendileriyle tek tek görüşme önerisini kabul etmeyen üç muhalefet partisi (UKP, ULP, SDP), ortak platform oluşturdular, Batı'dan yardım istediler. UKP'nin liderlerinden, azıllı anti-komünist Doina Cornea, sorunların sokakta çözüleceğini vurgulayarak, karşı-devrimci yığınları sokaklara çıkmaya çağırdı. USC'nin karşı-devrimi "kendilerinden çaldığını" ileri süren öğrenciler, zaten hemen her gün gösteri yapıyorlardı.

Bu ortamda, karşı-devrim sırasındaki demec ve çağrılarıyla öne çıkan İngiltere dışişleri bakanlığı müsteşarı William Waldegrave Romanya'ya gitti. USC'yi muhalefet partileriyle bir "yuvarlak masa toplantısında" görüşmeye çağıran ve bunda kendilerinin yardımcı olabileceklerini belirten Waldegrave, hükümetin bütün muhalefet partileriyle görüşmesinin mutlak bir zorunluluk olduğunu vurguladı ve "aksi takdirde gelip kapiya dayanırlar" dedi. Bu sözler, Batıcıların işleri nereye götürmeyi planladığı konusunda da ipucu verdi. (*The Independent*, 17 Ocak 1990)

USC yönetimi, Waldegrave'in ziyaretinin ardından bir toplantı yaptı. USC'nin bir siyasal partiye dönüştürülmesini, şimdi yönetimde bulunan USC üyelerinin de seçimlerde aday olmasını kararlaştırdı. Kent merkezinde gösterileri yasakladı.

Bu kararlar, Batıcıların bardağını taşırdı. Dumitru Mazilu, Doina Cornea vb. Batıcı karşı-devrimciler, USC'den istifa ettiler. Ulusal Köylü ve Ulusal Liberal partilerin öncülüğünde 18 muhalefet örgütü, USC'nin koyduğu yaşağı çiğneyerek, 28 Ocak'ta bir gösteri daha düzenledi. Batı basınına göre 15-40 bin kişinin katıldığı bu eylem sırasında, "kahrolsun komünizm, kahrolsun USC, kahrolsun

perestroyka" diye bağırarak göstericiler devlet başkanlığı binasına girmeye çalıştılar. Binayı kordona alan yüzlerce askerle Batıcı göstericiler arasında büyük bir kavga koptu. Meydandan püskürtülen göstericiler sabahın erken saatlerine kadar "komünist" bildiklerine saldırlarda bulundular.

Katıksız burjuva erki isteyen Batıcıların bu saldırısından iyice ürken Gorbaçovçular, ertesi gün, erkten devirdikleri işçi sınıfından yardım isteme yüzüzlüğünde bulundular. Kendi başlangıç noktası sosyalist erkin devrilmesi olan, kapitalizmin Gorbaçov çizgisinde restorasyonunu hedefleyen USC, Bükreş çevresindeki fabrikalarda, maden ocaklarında, Karadeniz kıyısındaki tersanelerde çalışan işçilere, "kapitalistlerin, toprak ağalarının Bükreş'i bastığını" ve bunların "ülkeyi yabancılara satmaya çalıştıklarını" duyurdu.

Bu, işyerlerinden boşalan 60 bin işçinin, ellerinde sopa vb. ile Bükreş merkezine akmasına yol açtı. İşçiler UKP ve ULP merkezlerini bastılar. Kapitalistlerle, patronlarla, ağalarla özdeşleştirdikleri Batıcı karşı-devrimcileri dayaktan geçirdiler. Batıcıların kimi liderleri pencerelerden atlayarak kaçarken, kimisi de ordu ve zırhlı birliklerin koruması altında bölgeden ayrılmak zorunda kaldı. Batı basını, bu olayı "anarşi ve terör" olarak nitelerken, "işçilerin Gorbaçovçu karşı-devrimcilere destek verdiğini" ileri sürdü.

Gorbaçovçu karşı-devrimcilerin işçi sınıfından yüzüzce yardım dilendiği doğrudur da, Romanya işçi sınıfının bu eylemi Gorbaçovçulara destek için yaptığı doğru değildir.

Romanya işçi sınıfı, aralık ayından bu yana, siyasal-erki elinden yitirmenin burukluğu, partisinin illegale zorlanmasının ve liderlerinin öldürülüp hapsedilmesinin acısı içindeydi. "Tarım ve endüstride özel mülkiyete" dayalı bir gelecekte ise emperyalist sömürüyü, kendi yoksullaşmasını, işsizliği, haklarının daha da kısıtlanmasını görüyordu. Gorbaçovçular, o gün işçi sınıfının bu duygularından kendilerini sağlama almak için yararlanmaya çalışmış olabilirler. Ama işçiler, Bükreş'teki gösteri sırasında haykırdıkları "kapitalistleri yurtdışına gönderin", "bunlarsız demokrasi istiyoruz" vb. sloganlarla, asıl olarak *neyi istemediklerini* çok güzel yansıttılar. *The Times*, Bükreş olaylarıyla, işçi sınıfının özel mülkiyete ilişkin tutumunu şöyle anlattı:

"Herhangi bir büyükçe Romen fabrikasına yapılacak bir ziyaret, işlerini yitireceklerinden çekinen işçilerin böyle bir duruma (*fabrikaların özelleştirilmesine*) karşı çıktıklarını ortaya çıkarıyor.

"Tren, rulman ve metro vagonları üreten 23 Ağustos fabrikasında tesviyeci olan Ion Neascu, 'biz yurtdışından patronların gelerek bizi işimizden etmesini istemiyoruz, ailelerimize bakmamız gerek' diyor.

"Çavuşesku'nun bu gözde fabrikasının işçileri, geçenlerde cepheye destek için yapılan yığinsal gösteride önde yer aldılar. (İşçilerin) birçoğu, UKP'nin genel merkezini, *yabancı sermaye getirmeye yönelik kampanyasından* ötürü işgal etti." (*The Times*, 7 Şubat 1990) (abç)

Batıcı karşı-devrimciler, aslında Gorbaçovçuların kendi yaratımıdır ve onların zayıflık ve korkaklıklarından güç alarak azgın anti-komünist gös-

terilere çıkıyor, sokaktan geçen işçileri "komünist" diye linç etmeye kalkışıyorlar. İşçi sınıfının, sınıf sezgisiyle Bükreş sokaklarındaki Batıcıları dayaktan geçirmesi, bu açıdan hiç de yanlış olmadı. Ancak, doğru önderlikten yoksun oluşu, saldırının ucunu Gorbaçovçu karşı-devrimcilere de yöneltmesine, onlardan karşı-devrimin hesabını sormasına engel oldu.

Aslına bakılırsa işçilerin bu eylemi, onları "denize düşen yılanı sarılır" hesabı yardımı çağırarak Gorbaçovçuları da çok ürküttü. İşçi sınıfının öfkesini dizginlemek için çok uğraştılar. İşçi düşmanı Brucan, "işçilerin, üretim düzeyi tehlikeli derecede düşük olan fabrikalardan dışarı çıkmasını durdurmaya çalıştığını" söyledi. Başbakan Petre Roman, işçilerin UKP ve ULP binalarını basmalarına engel olmaya çalıştı.

Ayrıca, işçi yığınlarının anti-kapitalist sloganlar haykırmaları Cephe'cilerin hiç hoşuna gitmedi. Çünkü onların hedefi de merkezi planı, sosyalist ekonominin temel kurumlarını ortadan kaldırmaktı. (Bakınız: Ekonomi bakanı Stanculescu'nun planı, *İşçinin Sesi*, sayı:389, Çek-Al)

Karşı-devrimciler arasında tek fark: hız

Gorbaçovçular, USC'nin de alaşağı edilmesini savunan Batıcıları "uzlaşmaya zorlamak" ve böylece kendi erklerini korumak istiyorlardı. İşçilerden bekledikleri ise, USC'ye taban oluşturmanın ötesinde, Batıcılarla pazarlıkta "bir koz" olmalarıydı. Oysa işçi yığınları, yönetici mönöetici dinlemeden binaları basmış, yakaladıklarını tepelenmiş, "kapitalistlere karşı sınıf mücadelesini" yükseltmişlerdi.

Bu durum karşısında, eylemin ertesi günü bir açıklama yapan başbakan Petre Roman, "işçilerin bu eyleme hükümetin insiyatifi dışında girişmiş olduğunu" duyurarak Batıcılardan özür diledi. "Ulusal selamet" yolunda bir uzlaşma çağrısını yineledi. Bunun yanısıra, USC'nin bu yoldaki önerileri açıklandı. Nisan ayında yapılması öngörülen genel seçimlerin, Batıcı muhalefetin istemlerini dikkate alarak 20 Mayıs'a ertelendiği, USC'nin iki parçaya ayrıldığı duyuruldu. Buna göre, Ulusal Selamet Cephesi'nin (USC) bir parçası partileşip seçimlere katılacaktı. Öteki parça ise Ulusal Birlik Konseyi adıyla oluşturulan yeni yönetim yapısı içinde, öteki partilerle koalisyon yapacak, erkte kalacaktı. Ayrıca, yeni seçim yasasıyla çok partili rejim, yasama-yürütme ayrılığı (burjuva parlamentarizm) kabul ediliyordu.

İşçilerin yığinsal saldırısıyla iyi bir tokat yiyen Batıcı muhalefet, hem USC'nin önerisine karşı çıkmadı, ama hem de, bu girişimi Gorbaçovçuların erki elden bırakmama çabası olarak niteleyerek, asıl isteminin onların da tasfiyesi olduğunu bir kez daha vurguladı. ABD dışişleri bakanlığından bir yetkili, "hiçbir meşruiyeti bulunmayan USC'nin parçalanmasının kaçınılmaz olduğunu" söyleyerek muhalefete destek verdi. Bu arada, yeni bir karşı-saldırıya geçip, Silviu Brucan'ın *The Independent*'a verdiği, kendi işçi düşmanı görüşlerini sergileyen röportajı Romenceye çevirerek fabrikalara dağıttılar.

Brucan'ın bu görüşleri, işçi kesiminde büyük tepki yarattı. Oyle ki

karşı-devrimin perde arkası lideri Brucan, USC'deki görevinden istifa etmek zorunda kaldı. Yine aynı yerde, bu kez "uzman" olarak çalışmayı sürdürdü ama, istifanın kendisi, Gorbaçovçuların önemli bir yenilgisi oldu. Batıcı partiler, yeni oluşturulan 253 üyeli Geçici Ulusal Birlik Konseyi'ne (UBK) katılmayı kabul ettiler. Geçici parlamento görevi yapacak olan, ama önceden kurulmuş olan hükümetin uygulamalarını veto yetkisi bulunmayan bu yeni yapıda, her parti ya da etnik gurup (toplam 37 kayıtlı siyasal parti ve 9 etnik azınlık) 3 delegeyle temsil edildi. USC, merkez ve bölge temsilcilerinin, gençlik delegelerinin, hükümet üyelerinin içinde olduğu 111 kişilik bir kontenjanla UBK'de yer aldı.

Böylece Batıcılar, hem Gorbaçovçu hükümetin sorumluluğunu üstlenmeden karşı-devrimci erk yapısına girmiş oldular, hem de, orduya ve sokağa dönük faaliyetlerini tepe konumdan sürdürme olanağına kavuştular. Katıksız burjuva erkinin kurulmasına doğru bir adım daha atılmış oldu.

Bu arada USC, bünyesinden istifalarla prestij yitirmeyi sürdürdü. Radyo-TV şefi Munteanu ile Batıcı üyelerden turizm bakanı yüzbaşı Lupoi ve başka bazıları USC'den istifa ettiler. Lupoi, istifasını açıklarken, "komünistleri"(!) sahtekarlıkla vb. suçlamayı ihmal etmedi.

USC yönetimi, sarsılan prestijini düzeltmek, Batıcıların tepkilerini yumuşatmak amacıyla, "devrimde yansıdığı üzere, Romen halkının(!) umutlarını, ideallerini ve beklentilerini gerçekleştirmede ileri adım(!)" olduğunu ileri sürdüğü bir kararname yayınladı. (*The Daily Telegraph*, 7 Şubat 1990)

Kararname, "endüstride özel mülkiyetin getirilmesine" ilişkindi. Böylece, Gorbaçovçuların halkın beklentisi(!) dedikleri ama asıl kendi istemleri olan şeyin, kapitalist restorasyon olduğunu bir kez daha anlamış olduk. Ayrıca, Romanya'da endüstride özel mülkiyetin geliştirilmesi yönündeki bir belgenin 40 yıldır ilk kez ve Gorbaçovçular eliyle yayınlanması çok şey anlattı. (Birkaç hafta önce çıkartılan bir başka kararnameyle de tarımda özel mülkiyetin yaygınlaştırılması getirilmişti. Birçok özel çiftçi, UKP'nin kısırtması ve USC'nin göz yummasıyla -kollektif çiftlik arazilerini karşı-devrimci işgallerle özelleştirmişti.)

Özel mülkiyetin geliştirilmesine bir "siftah" olan bu kararname uyarınca, en fazla 10 üyeli "kooperatifler", "birlikler" (Türkçesi limited şirket oluyor-İ.S.) ve başka özel şirketler kurulabiliyor. Özel firmaların çalıştırabilecekleri işçi sayısı ise (şimdilik) 20 ile sınırlı. (USC'deki tartışmalarda Brucan, sınırın 50 işçiye kadar genişletilmesini savundu. Ama, işçi sınıfının kapitalistlere duyduğu öfkeden çekinen öteki USC üyeleri 20 işçi sınırına "fit" oldular.) Kararname, ayrıca, yabancı sermaye gelişini dış ticaret bakanlığının iznine bağlıyor, ortak yatırım projelerinde hisselerin %51'inin Romanyalı ortakta olması gerektiğini vurguluyor.

The Times gazetesi, konuyla ilgili haberi, "Çavuşesku'nun ekonomik hapisesinden özelleştirilmiş kaçış" başlığıyla verdi ve şöyle yazdı:

"Bir Batılı ekonomist, bu yasanın özellikle hizmet sektörünü etkileyeceğini söyledi.

(Bu yasa uyarınca) küçük lokantalar, kahvehaneler, küçük dükkanlar açılabilir dedi.

"Ancak, varolan 29 muhalefet partisinin çoğu, özelleştirmenin çok daha geniş ölçekte sürdürülmesi için baskı yapıyor ve Ulusal Köylü Partisi, ülkeye Batı sermayesini getirmek için mücadele ediyor.

"Özelleştirmenin önde gelen savunucularından biri olan Doina Cornea, 'endüstri ve tarım, özel mülkiyet altında daha kârlı olacaktır' diyor. Cornea, kârsız işletmelerin kapatılması yerine, (özel girişimcilere) kiralanmasının daha doğru olacağını söylüyor. Ona göre, bu firmalar yabancı şirketlere 5-10 yıl süreli kontratlarla kiralanabilir." (The Times, 7 Şubat 1990) (abc)

Bu bilgilerin de gösterdiği gibi, Gorbaçovçularla Batıcılar arasında üretim araçlarında özel mülkiyete ve kapitalist restorasyona ilişkin fark, hız ve ölçek konusundadır. USC'nin ekonomik komisyon üyesi Bogdan Teodoriu, bunu şu sözlerle anlatıyor:

"Ekonomimiz için iki yol var: Ya merkezileşmiş ekonomi, ya da pazar ekonomisi.

"(Bizim için) sorun, çok fazla patlamaya ve (toplumsal) istikrarsızlığa yol açmadan (işçileri uyutarak, onların sokaklara dökülmesine olanak yaratmadan, demek istiyor-İ.S.) pazar ekonomisine nasıl geçileceğidir. İflas etmiş fabrikaları bir gecede kapatıp işçileri sokağa atamayız. (Kapatacağız, ama bunu alıştırma alıştırma yapacağız, demek istiyor-İ.S.) Geçiş zaman olacaktır." (Financial Times, 14 Şubat 1990)

Başbakan Petre Roman'ın açıklamaları da, daha işin başında Silviu Brucan'ın çerçevesini çizdiği (Bakınız: İşçinin Sesi, sayı: 386-389 Çek-Al'lar) bu tutumu doğruladı. Roman, serbest pazar mekanizmalarına (kapitalizme-İ.S.) yavaş bir geçiş olacağını söyledi. Ayrıca, Romanya halkının, Çavuşesku ve RKP'nin liderliğinde büyük bir özveriyle ödediği dış borcun yeniden alınmasını, Batılı firmalarla işbirliğini savundu. Ekilebilir arazinin yalnızca %29'unun devlet elinde olduğunu, gerisinin özel çiftçilere dağıtıldığını açıkladı. (The Times, 25 Şubat 1990)

Burjuvazi doymuyor

USC'nin, verdiği bütün siyasal ödünler, kapitalist restorasyon yolunda attığı adımlar, yine de ("katıksız burjuva erkine" ilerlemek, karşı-devrimi hedefine ulaştırmak isteyen) muhalefeti tatmin etmedi. Tersine, son haftaların çeşitli önemli olayları, Romanya karşı-devriminde yeni bir dengenin oluştuğunu ortaya koyuyor: Batıcıların orduya yönelik çabaları sonuç vermiş, şimdiye dek Gorbaçovçuların denetiminde olarak bilinen bu kurumda Batıcı karşı-devrimciler lehine belli bir bölünme yaratılmıştır.

Önce, sokakları dolduran Batıcı göstericilerin, Radyo-TV şefinin istifasını isteyen eylemleri... Onun hemen ardından, 300 dolayında havacı subayın başlattığı, daha sonra Temişvar ve Bükreş'teki birliklerden, askeri akademi öğrencilerinden, yedek subaylardan, piyade birliklerinden katılımlarla sayısı 2 bine varan, Batıcı öğrenci guruplarının desteklenen, savunma bakanı Militaru'nun ve işçileri bakanı Chitac'ın istifasını ve orduda komünist olarak bilinenlerin

tasfiyesini isteyen askeri gösteriler... Radyo-TV şefi Aurel Munteanu'nun görevinden istifası, kimliğini geçen sayımızda işlediğimiz general Militaru'nun savunma bakanlığı görevinden alınması... Bu gösteriler sırasında nöbetçi askerlerin, komünistlerin kellesini isteyen karşı-devrimcilerin kordonu yarıp hükümet binasının merdivenlerini çıkmasına engel olmakta tereddüt etmesi... Brucan'dan sonra, şimdi de başbakanı hedef alan anti-semitik bir kampanyanın yürütülmeğe oluşu...

Radyo-TV binasının güvenliğini sağlayan havacı komandoların, USC hükümeti tarafından görevden alınmalarına rağmen, öğrencilerin desteğiyle, binayı terketmemesi... Göstericilerin "kahrolsun komünistler" in yanısıra, artık "devrimin (karşı-devrimin-İ.S.) ikinci aşaması geldi çatı" diye slogan atmaları... Öğrencilerin, doktorların, havaalanı teknisyenlerinin birbiri ardısıra greve çıkmaları... Militaru'nun görevden alınmasından iki gün sonra yapılan bir başka gösteride yüzlerce göstericinin devlet başkanlığı sarayını basmaları, içeri dalarak kapıları pencereleri kırıp, binada buldukları başbakan yardımcısını (rejimin 3 nolu adamı) dövmeleri... 400'ü aşkın nöbetçi askerin çoğunun bu olaylara seyirci kalması, tek bir kurşun atılmaması...

Hükümet binası basılınca yine işçilerden yardım dilenen İliescu'nun yardımına bu kez Bükreş'ten kimsenin gelmemesi... 350-400 kilometre ötedeki Jui vadisinden ve yalnızca 3 bin madencinin getirilebilmesi (ilk gösteride 60 bin işçi vardı)... Gelen madencilerin de Cephe'nin savunusundan çok "ülkenin yabancılara satılması ve patronların madencilerin yaşamlarını mahvetmesi" tehlikesini protesto etmeleri...

Bunlar, Batıcıların Gorbaçovçular karşısında elinin güçlendiğini anlatıyor. Sınıf mücadelesinin iyice kızışmakta olduğunu da gösteriyor. Sınıf çatışmasının yükseldiğini, karşı-devrimcilerin iç kapışmalarının da yeni bir düzeye sıçrayacağını gösteren başka gelişmeler de var. II.Dünya Savaşı sırasında Nazi SS birliklerinin Romanya'daki dengi olan Demir Muhafızlar'ın yeniden canlandığı açığa çıktı. Moldavya'nın Bacau kentinde yayınlanan ve Demir Muhafızlar imzalı bir bildiri de şöyle denildi:

"Demir Muhafızlar, herhangi bir solcu ideolojiyi destekleyen herkesle mücadele edecektir... Bütün komünistleri, sosyalistleri ve pis solcuları likide edene kadar mücadele edeceğiz. Güce inanıyoruz... Şimdi zaman bizim zamanımızdır."

Son günlerde Bükreş sokaklarına "nihai çözüm ikinci bir devrimdir (karşı-devrimdir-İ.S.)" sloganının yazılmasına başlanması, UKP lideri ve Batı'nın has adamı Doina Cornea'nın Batılı ülkeleri, şimdiki yönetim değiştirilene dek Romanya'ya yardımı kesmeye çağırması da birşeyler anlatıyor. Batıcıların, Çavuşesku'ya darbe düzenleyerek kendilerine yolu açan Gorbaçovçular için, bir anlamda, Honecker'e saray darbesi yaparak sağ bir ekibe yolu açan Egon Krenz'in siyasal akıbetine benzer şeyler hazırlamakta olduğu anlaşılıyor. The Times'ın 20 Şubat tarihli başmakalesi de bu yöndedir:

"Devlet başkanlığını vekaleten yürüten

bay İliescu'nun bu görevi, örneğin Romanya'nın en seçkin demokrati(!) olan bayan Doina Cornea'ya verilebilir.

"Bayan Cornea, geçen ay, komünist oyunları ve Marksist politikaların sürmesini(!) protesto ederek Cephe'nin liderliğinden istifa etti. Serbest pazarın (kapitalizmin-İ.S.) güçlü savunucusu olan Cornea, başarılı olabilmesi için en az Polonya'nınki kadar radikal - ve acılı - olmak zorunda olan Romanya'nın ekonomik dönüşümünü (kapitalizmin restorasyonunu-İ.S.) başlatacak popüler otoriteye sahip olacaktır. Herşeyden önemlisi, Cornea, sınırlı bir demokrasiyle yetinmek istemeyen halkın (burjuvazi ve küçük burjuvazinin-İ.S.) ulusal havasını tam anlamıyla yansıtmaktadır. Şimdi Romanya'da tehlikeli bir kutuplaşma vardır. Onun gereksinimi, güven telkin edebilecek (katıksız burjuva erkini temsil edebilecek-İ.S.) yeni liderlerdir. Bay İliescu'nun artık böyle bir özelliği yoktur." (The Times, başmakale, 20 Şubat 1990)

Batı'nın Gorbaçovçular için iyi şeyler düşünmediği açıktır.

Gorbaçovçular, bu duruma, Batıcılar tarafından "komünist"(!) diye suçlanmalarına çok üzülüyorlar. Kendilerini temize çıkarmak ve erkteki yerlerini koruyabilmek için yalvarıp yakarıyorlar. Başbakan Petre Roman, şöyle teminat veriyor:

"Nasıl olur da, bütün veriler tam tersini söylerken, halk (karşı-devrimci küçük burjuvalar -İ.S.) bizim başka bir komünist hükümet olduğumuzu söyleyebilir?

"Romanya'da komünist partisi de komünist ideoloji de ölmüştür..(!) Hükümetin şimdiye kadarki uygulamaları açıkça komünizme terstir. Anti-Stalinisttir, ve anti-Bolşeviktir." (The Independent, 17 Şubat 1990) (abc)

Allah söyletiyor!

Aslında, kimse Gorbaçovçuların komünist olduklarını falan düşünmüyor. Batıcı karşı-devrimciler, bu "karalama silahından"(!) katıksız burjuva erkini kurulumu için başarılı biçimde yararlanıyorlar. İşçilerse, karşı-devrimciliğini bildikleri Gorbaçovçulara destek vermeyerek, tutumlarını gösteriyorlar.

Bunca hırgür içinde ilginç şeyler de olmuyor değil. Örneğin Gorbaçovçu karşı-devrimci İliescu, hükümet binasını basanları "karşı-devrimcilikle" suçluyor. Yani, sosyalist erki yıkan karşı-devrimciler, solun tam tasfiyesini isteyen karşı-devrimcileri karşı-devrimcilikten suçluyorlar! Amma yüzsüzlük!

Hele USC'nin, "demokrasiyi geliştirmek üzere"(!) önlem alması, "kamu düzenine" ilişkin bir kararnameyle ordu ve polisi olağanüstü yetkilerle donatması, "karşı-devrimci" diye suçladığı Batıcıları yatıştırabilme için Şekuritate üyesi olduğu söylenen insanlara, komünistlere karşı yeni bir cadı kazanı kaynatmaya başlaması, sonra yine onlara dönüp (başka döneceği kimse, komünistlerden başka anti-faşist yok) "geniş tabanlı anti-faşist hareket" oluşturma çağrısı yapması komikliğin ötesinde, iğrençtir.

İşçi sınıfının tutumu

Bütün bunları Romanya işçi sınıfı görmüyor mu? Görüyor, değerlendiriyor ve tutumunu çeşitli düzeylerde gösteriyor.

Romanya işçi sınıfının tutumunu ele alırken, bazı etkenleri gözardı

etmemek gerekir.

Bir kez, işçi sınıfını erkten söküp alan bir karşı-devrim gerçekleşti. Bu, işçilerin yaşamlarında önemli değişiklik demektir. Ayrıca, Çavuşesku yoldaşlar başta olmak üzere RKP'nin çeşitli lider ve üyeleri öldürüldü, zindana atıldı, ya da yargılanıyor. RKP illegaldedir, mal-para varlığı da elinden alındı.

Çok iyi örgütlendikleri anlaşılan darbecilerin daha işin başında RKP liderlerinin büyük bölümünü tutuklamış, enterne etmiş olması, karşı-devrime direniş açısından eşgüdümlü, örgütlü mücadeleye sekte vuran bir gelişme oldu. Çavuşesku yoldaşlar sağ salim Sibiu'ya ulaşıyorlardı belki farklı gelişmeler beklenebilirdi. Ama bu olmadı, mücadele lidersiz kaldı. Buna ek olarak, karşı-devrim sırasında ve Çavuşesku yoldaşların öldürülmesiyle birlikte, RKP liderliği içinden dönecek ve hainler de çıktı. Darbe geliştikçe yılıp teslim olan, tutuklandıktan sonra "kurnazlık" etmek amacıyla saf değiştirmek isteyenlerin varlığı da olumsuz etki yaptı. Oldukça kanlı süren çatışmalar, Sovyetler'in darbecilere yaptığı gizli silah, cephane, istihbarat yardımlarının yanısıra, bir de bundan dolayı iki hafta içinde söndü.

Öte yandan, 45 yıl ülkeyi yönetmiş ve legal yaşamış olan RKP'nin kendi ülkesinde böyle bir illegaliteye hazır olmadığı, Gorbaçovçu karşı-devrimcilerin RKP'yi yasaklayıp, sonra da mal-para varlığına, bütün binalarına el koymasıyla ortaya çıktı. Karşı-devrimin bütün işletmelerde tepe yönetimleri değiştirmesi, komünist olarak bilinen kadroları tutuklaması, linç etmesi, çatışmada öldürmesi ve yerini yurdunu terk ederek saklananların oluşu vb. nedenler, karşı-devrim sonrasında örgütlü direnişin gelişmesini, elbette ters etkiledi.

Bu ortamda, yenik işçi sınıfı fabrikalara, işyerlerine çekildi. Bir yandan yararlarını sarmaya çalışırken, bir yandan da çeşitli tekil girişimlerle üretimden doğan gücünden yararlanmaya çalıştı. Üretimi düşürdü. Karşı-devrimciler çeşitli kereler bunu itiraf etmek zorunda kaldılar. Örneğin başbakan Petre Roman'ın, karşı-devrimin "bütün coşkusuna(!) rağmen, endüstriyel üretimin bu yılın ocak ayında, geçen yılın ocak ayına oranla dörtte bir oranında düşmüş olduğunu" açıklaması, bunun nedenlerini sayarken "işletmelerde yönetimlerin değiştirilmiş olması"ndan da söz etmesi çok ilginçtir. (The Times, 25 Şubat 1990) Ekonomi bakanı Stanculescu da, Financial Times muhabirlerine, karşı-devrim sonrasında doğan "kargaşadan ötürü"(!) üretimin %5 oranında düştüğünü anlattı. (Financial Times, 22 Ocak 1990)

Çavuşesku yönetimi döneminde, bütün ekonomik ve toplumsal birimlerde, çalışanların ortalama en az %30'u, işletme yönetim konseylerinde yer alıyordu. İşçi demokrasisinin, "devrimci işçi demokrasisi organları" adı verilen bir yapı içinde geliştirilmesine çalışılıyordu. Yeni rejim, hem bu örgütlenmeleri ortadan kaldırdı, hem de ileri işçileri sorumlu görevlerden uzaklaştırdı.

İşçi sınıfının, buna katılmak ne söz, kabullenmesi bile beklenemezdi. Oyle de oldu. Başbakan yardımcısı Mihail Draganescu, Romanya işçisine duyduğu nefreti de dile getiren bir açıklamasında, terbiyesizce, "Doğu

Alman işçileri gibi disiplinli olmayan Romen işçilerinin şimdi siyasete katılmaktan kaçındıklarını", bu nedenle endüstrinin çeşitli güçlüklerle karşı karşıya olduğunu söylerken, tam da bunu yansıtıyordu. (*The Independent*, 11 Ocak 1990)

"Pasif direniş, yalnızca fabrikalarda kalmadı. RKP'nin hâlâ büyük bir ağırlık taşıdığı devlet bürokrasisinde, yeni rejime karşı ağırdan ağırdan bir direnç uygulanmaya başlandı. Karşı-devrimin bakanlarının, memurlardan, bürokrasiden şikayet etmeleri, alınan kararların USC'nin istediği hızla uygulanmadığını söylemeleri bunun ifadesidir.

Çavuşesku yönetiminin en sıkı biçimde uyguladığı sosyalist ilkelerden biri, ülkede en üst ve en alt gelir düzeyleri arasındaki oranı sürekli azaltmaya çalışmak olmuştur. Romanya Komünist Partisi'nin bu yolda vardığı noktayı Nikolay Çavuşesku yoldaş, karşı-devrimden iki-üç hafta önce şu sözlerle anlatıyordu:

"En yüksek ve en alt gelir gurupları arasındaki oranı, 20 yılı aşkın bir süre içinde, düşük gelir gurubunun gelirini artırarak azalttığımızı belirtmeliyim. Hatta son iki yılda, alt gelir gurubunun gelirini %30 artırdık. (En alt/en üst gelir oranında) 1'e 4,7 gibi bir düzeye ulaştık, yakın gelecekte de 1'e 4,5 oranına ulaşacağız. Bu oran (en alt/en üst gelir oranı) 1950'de 1'e 23'tü. (En üst gelir en alt gelirin 23 katıydı-İ.S.) Tabii, (eski) burjuva-toprak ağası rejiminde, ezenlerin sınırsız gelire sahip olduğundan söz etmeye bile gerek yok." ("Nikolay Çavuşesku'nun ÇKP Organı *Renmin Ribao*'ya verdiği röportaj", *Lumea Belgeleri*, 8 Aralık 1989, s.6)

Bu durum, gelir düzeyleri endüstri işçilerinden pek yüksek olmayan, (Bati'ya büyük hayranlık besledikleri şimdi iyice ortaya çıkan) entellektüelleri çileden çıkartıyordu. (Bu, Silviu Brucan'ın açıklamalarında bütün çıplaklığıyla kendini gösterdi. Bakınız: *İşçinin Sesi*, sayı:386-389 Çek-Al'lar) İşçi sınıfı da, bu tutumu yanıtsız bırakmıyor, entellektüellere ve kendini yüksekte görmek isteyen "beyaz yakalı" kesime duyduğu güvensizliği açığa vurmadan edemiyordu. *Financial Times* şöyle yazıyor:

"İşgücünün (yani işçi sınıfının-İ.S.) tutumu, Romanya'da endüstriyel reformun (kapitalist restorasyonun-İ.S.) başarısını ya da başarısızlığını belirleyecek. Temel teknik becerilerde bir eksiklik olmadığı belirtiliyor, ama, yıllar boyu acımasız bir komünist diktatörün propagandasına gömülmüş olan işçiler, kapitalizme, yabancılarla ve beyaz yakalılara karşı güven duymadıklarını (her fırsatta) gösteriyorlar. "Romen toplumunun en şaşırtıcı yönlerinden biri, kendisini işçi olarak niteleyenlerle entellektüel olarak adlandırılanlar arasındaki *derin sınıf ayrılıklarıdır*. Doktorların ve bilim adamlarının ücretleri emekçilerin ve madencilerin ücretleriyle hemen hemen aynıdır. Ve, işçi sınıfına duydukları nefreti anlatmak isteyen beyaz yakalılar (professionals), kendilerini ancak eğitimleriyle ayırdıklarını söylüyorlar. (*Financial Times*, 12 Şubat 1990)

Bu sözler, Romanya işçi sınıfının karşı-devrimi kabullenmediğini, karşı-devrimin dar bir entel kesime dayandığını, "Gorbici bir RKP" umudu bile olmadığını yansıtıyor. Hatta

işçi sınıfı sınıf mücadelesini yükseltirse, bu, karşı-devrimin düşmanı bir RKP'yi siyasetin en önüne itebilir. Nitekim son bir-iki ayın gelişmeleri emperyalistleri korkutacak türdendir.

Karşı-devrim sonrasında işçi sınıfının ilk eylem girişimi, 29 Ocak'ta oldu. Onbinlerce işçi, bundan önceki bir bölümde de değindiğimiz gibi, Bükreş ve çevresindeki fabrikalardan, madenlerden boşandı, kent merkezini bastı. İşçiler, anti-komünist göstericilere sıkı bir meydan dayığı çektiler. Gorbacılar, işçileri kullandıklarıyla istedikleri kadar övününler, meydanlardan taşan 60 bin işçinin kapitalizme duydukları nefreti dile getiren sloganlarla giriştikleri bu eylem, USC'ye destek falan değil, ortalığı sardığı görülen "kapitalistlere, toprak ağalarına" iyi bir ders oldu. Böyle olduğu için de, *The Times*'in paçasını tutuşturdu:

"Çatışma hızla, Cephe'nin ardına dizilen endüstri işçileriyle, öğrenciler, entellektüeller ve zorla kollektifleştirmenin acılı anılarını taşıyan tarım emekçilerinin (özel çiftçilerin-İ.S.) oluşturduğu muhalefet arasında *bir sınıf savaşımına* dönüşüyor." (*The Times*, 31 Ocak 1990)

Gazetenin haberinde işçilerin Cephe'nin "ardına dizilmiş" olduğunun yazılması, gerçeği değil bir niyeti anlatıyordu. İşçiler cepheye destek değil, kapitalist restorasyona köstek olmak için eyleme geçiyorlar. Nitekim, Gorbacıların endüstride özel mülkiyeti getiren kararlarının yayınlanmasından sonra, Batıcılar hükümet binasını bastıklarında İliescu'nun çağrısına Bükreş'ten yanıt *gelmemesi*, Gorbacıların, ta 350-400 kilometre öteden 3 bin kadar madenciyi özel trenle Bükreş'e getirebilmiş olmaları, işçilerin konumunu yeterince açık ediyor. Romen işçisi, Batıcılarla Gorbacılar arasındaki kavgayı "it dalası" olarak görmekte, "itler arasındaki kavgada bir itten yana olmak zorunda olmadığını" eylemiyle göstermektedir.

İşçi sınıfının mücadeleyi bu noktada bırakmayıp, *başka yöntemlerle de* sürdürme niyetinde olduğunun çeşitli belirtileri vardır.

Örneğin, ocak ayında, Sibiu kentinde hainlerin vurulması çağrısını yapan bildiriler dağıtıldığını, Bükreş'te bazı çocukların hastanede yatan Sekuritate üyelerinin dışarıyla haberleşmesini sağlamaya çalışırken yakalandığını biliyoruz. Temeşvar'da polislerin, karşı-devrim sırasında saf değiştirerek, şimdi erki ele geçirenlerin yanında dövüşürken yaralanan Viorel Oancea'nın başlarına polis şefi yapılmasını istemediklerini, yönetimi greve gitmekle tehdit ettiklerini biliyoruz.

Bu arada, "kimliği bilinmeyen kişiler", Ulusal Köylü Partisi'nin Bacau'daki bir yöneticisini dilini keserek öldürdüler. Yurtdışından dönen çok sayıda kralcı ve faşisti bünyesinde barındıran Ulusal Köylü Partisi'nin bu yöneticisinin, kendisini "Kızıl Muhafızlar" ya da "komünistler" olarak adlandıran bir gurupça öldürülmüş olabileceği söyleniyor. UKP yöneticileri ayrıca, UKP'nin parti merkezlerine en az 25 bölgede saldırılar düzenlendiğini bildiriyor ve bu saldırıların sorumlusunun Sekuritate (siz RKP üyeleri, komünistler olarak anlayın-İ.S.) olduğunu söylüyorlar.

Bize en son ulaşan ve son günlerin

en güzel haberlerinden biri, kuşkusuz, Çavuşesku yoldaşları yargılayan uyduruk "mahkeme"nin(!) baş yargıcı olan General Gica Popa'nın öldüğünün açıklanmasıdır. Bükreş radyosunun 2 Mart günü verdiği haberde, Çavuşesku'ların idam kararına imza atan bu hainin, "bir sinir buhranı geçirdiği, kendi kalbine tabancayla ateş ederek intihar ettiği" duyuruldu. Detektif değiliz, ama gönülu rahat olsa bu adam neden intihar etsin? İntihar ettiğini kabul edelim, neden tabancayı şakağa tutmak varken, kalbine tutsun? Sorular, sorular... Yanıtını, Popa'nın karısı veriyor. Meğerse Popa, Çavuşesku'ların öldürüldüğü 25 Aralık'tan beri "ölüm tehditleri" almaktaymış. 2 aydan beri gözünü uykuya tutmuyormuş! Her gün "korku içinde" yaşıyormuş. (*The Times*, 3 Mart 1990)

Bizce, Çavuşesku'ların katlinin sorumlularından olan general Popa'nın "intihar" ettiği haberi çok kuşkulu bir haberdir. Büyük bir olasılıkla "birileri"(!) bu haini öldürdü. (Sibiu'daki bildirimlerde "hainleri vurun" çağrısı yapılmış olduğunu unutmayalım.) Gerçek yakında ortaya çıkacaktır, ama eğer olay gerçekten intihar değil, öldürülmeysse, Çavuşesku'ların kanı yerde kalmıyor, hesap soruluyor demektir.

Bütün bu örnekler çok şey anlatıyor. Kehanette bulunmak gerekmiyor. Yaşayıp göreceğiz. Ancak, Romanya karşı-devrimi çevresinde gelişen olayların değerlendirmesine ayırdığımız bu yazının sonunda, bazı noktalara değinmeden geçmek istemiyoruz.

Kısa bir sonuç

Romanya karşı-devrimi bir kez daha gösterdi ki, emperyalizmin doğası değişmedi, emperyalizm bir politika değil, sömürü, şiddet ve gericiliğe, ilhaklara, dünyanın paylaşımına dayalı bir sistemdir. "Akıllı selim sahibi, anlayışlı, uzlaşılabilir" bir emperyalizm, hayaldir.

Emperyalizmin gündeminde bugün sosyalist sistemin likidasyonu vardır. Bu hedefte şimdilik emin adımlarla yürüdüğü de görülmektedir. Sosyalist sistemin korunup ilerletilmesinin yolu, emperyalizmin önünün zayıf halkalarda devrimlerle kesilmesidir.

Gorbacı çizgisi, Romanya karşı-devrimindeki rolüyle, karşı-devrimci özünü bütün çıplaklığıyla gösterdi. "Yeni düşünce"nin emperyalizmle uzlaşma, dünyayı paylaşma, zayıf halkalarda devrimleri engelleme gibi işlevleri yanısıra, tekil sosyalist ülkelerde sosyalist erkin yıkılmasını sağlama gibi bir işlevi daha olduğunu ortaya çıkardı.

Karşı-devrim, Gorbacı'nın "her sosyalist ülkenin kendi bildiği yoldan gitmesi" diye özetlenen Sinatra Doktrini'nin ne büyük bir sahtekarlık olduğunu, Sovyetler'in Romanya'ya karşı düzenlediği komplo ve müdahaleyle kanıtladı. Cümledeki eksik sözcükleri yerine koyarak gerçek Sinatra Doktrini'ni formüle etti: "Her sosyalist ülkenin, - Gorbacı'nın karşı-devrimci çizgisinde olmak koşuluyla - kendi bildiği yoldan gitmesi", yani, bu koşul yerine getirilmediği zaman, kendi bildiği yoldan gitmesine izin verilmemesi!

Romanya karşı-devrimi, uluslararası ve yerli basının, kitle iletişim araçlarının kamuoyunu yanıltma, yalan haberle besleme gibi işlevler açısından ne büyük önem taşıdığını bir kez daha gösterdi. Güçlü ve

çeşitlendirilmiş komünist basının can-alcı rolü bir kez daha öne çıktı.

TKP Programı'nda genel çizgileriyle koyduğumuz, R.Yürüköglü yoldaşın çeşitli kereler önemini vurguladığı, çok sayıda yazımızda ele aldığımız *işçi sınıfının aktif yığın demokrasisinin* ne denli önem taşıdığını Romanya karşı-devrimi sırasında gördük. Sosyalizm yanlısı Sekuritate ile karşı-devrimci darbeyi yürüten çeşitli ordu birlikleri arasındaki çarpışmaların ikinci gününde ordunun elindeki cephanenin tükenmesi, gelişmelerin yönünü değiştirebilecekti. *The Observer*'in şu haberi tam da bunu anlatıyordu:

"Yenilgiye çok yakın bir zaferdi! Noel arifesinde, çarpışmaların başlamasından iki gün sonra, yeni liderler Britanya dahil yabancı hükümetlere başvuruda bulunarak, cephanesinin tehlikeli ölçüde azaldığını *direnış güçlerinin üstünlük sağlamakta olduğunu belirterek* silah-cephe yardımı istediler." (*The Observer*, 7 Ocak 1990) (abç)

Uluslararası konjonktür farklıydı ve Sovyetler, karşı-devrimcilerin istediği bu yardımı fazlasıyla verdi. Ama ortaya çıkan bu durum, bizim aktif yığın demokrasisinin önlemleri arasında saydığımız, "işçi kolektiflerinin tahrip gücü yüksek silahlarla donatılması"nın ve "cephaneliklerin işçi kolektiflerinin denetimine verilmesi"nin doğruluğunu bir kez daha vurgulamış oldu.

Romanya karşı-devrimi, komünist partisinin arlığını koruması, işçi sınıfına pratik yaşam içinde doğru öncülük yapabilmesi açısından, partinin üst yöneticilerinin sosyalizme, işçi sınıfına, partisine *sadakatinin* taşıdığı önemi Türkiyeli komünistlere yeniden hatırlattı.

Yeri geldiği zaman daha çok şey söylenebilir. Ama, en önemlisi, Romanya karşı-devriminin, Gorbacı çizgisinin karşı-devrimciliğini bütün açıklığıyla ortaya serme açısından bir dönüm noktası olduğudur. Yalnızca Romanya işçi sınıfı değil, Türkiye işçi sınıfı, tüm dünya işçi sınıfı Romanya olaylarını büyük bir dikkatle izledi, Çavuşesku yoldaşlara yapılan büyük haksızlığı, Gorbacı çizgisinin kendisi için nasıl bir geleceği temsil ettiğini gördü.

Romanya karşı-devrimi ve yapılan haksızlıklar dünya demokratik kamuoyunda derin bir iz bırakmıştır. Oyle ki, bırakın yetişkinleri, çocuklar bile Romanya'daki haksızlıklara, hele söylenen yalanlara karşı ne denli duyarlı olduklarını dile getirmektedirler. Yanınıza yedi yaşında bir çocuk yanaşsın, Romanya'da olup bitenlerle ilgili düşüncelerinizi soruyor ve sizin yanıtınızı beklemeden "Çavuşesku'ya büyük haksızlık yapıldığını düşünüyorum" diyebiliyorsa gerisini siz getirin!

Bir Romanyalı karşı-devrimci, Çavuşesku'nun öldürülmesinin istenen etkiyi yapıp yapmadığından emin olmadıklarını söylüyordu. Hiç üzülmesinler! General Popa'nın ölümünden de belli ki, Çavuşesku yoldaşlara yapılan haksızlık, onların komüniste yaraşır biçimde, alınlarını eğmeden ölüme gitmeleri, tüm dünya işçi sınıfında istenen etkiyi yaptı.

Herşeyin hesabı sorulacak, dökülen kanın yerde kalmadığını dünya alem görecektir! Dünya işçi sınıfı Çavuşesku yoldaşların kazandığı zaferin firnasını estirecektir!